

To: [redacted] <[redacted]@rivm.nl>
Cc: [redacted] <[redacted]@rivm.nl>; [redacted] <[redacted]@rivm.nl>; [redacted] <[redacted]@rivm.nl>; [redacted] <[redacted]@rivm.nl>; [redacted] <[redacted]@rivm.nl>
From: [redacted] <[redacted]@rivm.nl>
Sent: Thur 8/20/2020 7:12:31 AM
Subject: RE: COVID-19 in virologische cijfers
Received: Thur 8/20/2020 7:12:32 AM

Top! Jij ook bedankt!

From: [redacted] <[redacted]@rivm.nl>
Sent: donderdag 20 augustus 2020 09:07
To: [redacted] <[redacted]@rivm.nl>
Cc: [redacted] <[redacted]@rivm.nl>; [redacted] <[redacted]@rivm.nl>; [redacted] <[redacted]@rivm.nl>; [redacted] <[redacted]@rivm.nl>; [redacted] <[redacted]@rivm.nl>
Subject: RE: COVID-19 in virologische cijfers

Ja mee eens, ik vervang de oude disclaimer op de website. Fijn als jij ervoor zorgt dat de EPI-PDF ook wordt aangepast vanaf dinsdag.

Bedankt!

Met vriendelijke groet,

[redacted]
 [redacted]
 Centrum Infectieziektebestrijding
 [redacted]

.....
Communicatie en Documentaire informatievoorziening
Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
 Antonie van Leeuwenhoeklaan 9 | 3721 MA Bilthoven
 .....

www.rivm.nl

De zorg voor morgen begint vandaag

From: [redacted] <[redacted]@rivm.nl>
Sent: donderdag 20 augustus 2020 09:03
To: [redacted] <[redacted]@rivm.nl>
Cc: [redacted] <[redacted]@rivm.nl>; [redacted] <[redacted]@rivm.nl>; [redacted] <[redacted]@rivm.nl>; [redacted] <[redacted]@rivm.nl>; [redacted] <[redacted]@rivm.nl>
Subject: RE: COVID-19 in virologische cijfers

Lijkt mij prima. Wat mij betreft kan het de al eerder aangevulde disclaimer op de website ook vervangen, omdat er anders veel overlap is:

[redacted]

Eens? Of wil je dit liever laten staan? Pas jij het aan op de website? Ik zal dan zorgen dat het ook komende dinsdag wordt aangepast in de COVID-19 PDF.

Groeten [redacted]

From: [redacted] <[redacted]@rivm.nl>
Sent: donderdag 20 augustus 2020 08:56
To: [redacted] <[redacted]@rivm.nl>; [redacted] <[redacted]@rivm.nl>; [redacted] <[redacted]@rivm.nl>; [redacted] <[redacted]@rivm.nl>; [redacted] <[redacted]@rivm.nl>

< 5.1.2e @rivm.nl>; 5.1.2e < 5.1.2e @rivm.nl>
Cc: 5.1.2e < 5.1.2e @rivm.nl>
Subject: RE: COVID-19 in virologische cijfers

Hi 5.1.2e

Wellicht kunnen we met de zin *De aantallen mensen met COVID-19 in de steekproef van de Peilstations kunnen daarom niet vergeleken worden met de resultaten van de GGD'en*, beginnen. Dan is dit gelijk maar duidelijk. Verder prima wat mij betreft

Met vriendelijke groet,

5.1.2e
5.1.2e
Centrum Infectieziektebestrijding
5.1.2e

.....
Communicatie en Documentaire informatievoorziening
Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
Antonie van Leeuwenhoeklaan 9 | 3721 MA Bilthoven

.....
www.rivm.nl

De zorg voor morgen begint vandaag

From: 5.1.2e < 5.1.2e @rivm.nl>

Sent: donderdag 20 augustus 2020 08:49

To: 5.1.2e < 5.1.2e @rivm.nl>; 5.1.2e < 5.1.2e @rivm.nl>; 5.1.2e
< 5.1.2e @rivm.nl>; 5.1.2e < 5.1.2e @rivm.nl>

Cc: 5.1.2e < 5.1.2e @rivm.nl>

Subject: RE: COVID-19 in virologische cijfers

Hoi 5.1.2e en collega's,

Hierbij een voorstel vanuit het Nivel om het woord niet-representatief te vermijden. Het gaat waarschijnlijk simpelweg om een andere populatie, hoger in de piramide. De meeste mensen die nu door de GGD'en worden gezien, zouden wij sowieso nooit bij onze huisartsen treffen.

5.1.2i

Graag hoor ik of jullie hiermee akkoord gaan.

Groeten 5.1.2e

From: 5.1.2e < 5.1.2e @rivm.nl>

Sent: woensdag 19 augustus 2020 10:52

To: 5.1.2e < 5.1.2e @rivm.nl>; 5.1.2e < 5.1.2e @rivm.nl>; 5.1.2e
< 5.1.2e @rivm.nl>; 5.1.2e < 5.1.2e @rivm.nl>

Cc: 5.1.2e < 5.1.2e @rivm.nl>

Subject: RE: COVID-19 in virologische cijfers

Top, dank je 5.1.2e

.....

5.1.2e
 5.1.2e
 Centrum Infectieziektebestrijding
 5.1.2e

.....
Communicatie en Documentaire informatievoorziening
 Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
 Antonie van Leeuwenhoeklaan 9 | 3721 MA Bilthoven

.....
www.rivm.nl

De zorg voor morgen begint vandaag

From: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>
Sent: dinsdag 18 augustus 2020 20:02
To: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>
Cc: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>
Subject: RE: COVID-19 in virologische cijfers

Helaas 5.1.2e Ik zal eerst even met het Nivel de voorgestelde tekst afstemmen en kom daarna bij je terug.

Groeten 5.1.2e

From: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>
Sent: dinsdag 18 augustus 2020 14:58
To: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>
Cc: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>
Subject: RE: COVID-19 in virologische cijfers

Hi 5.1.2e en 5.1.2e

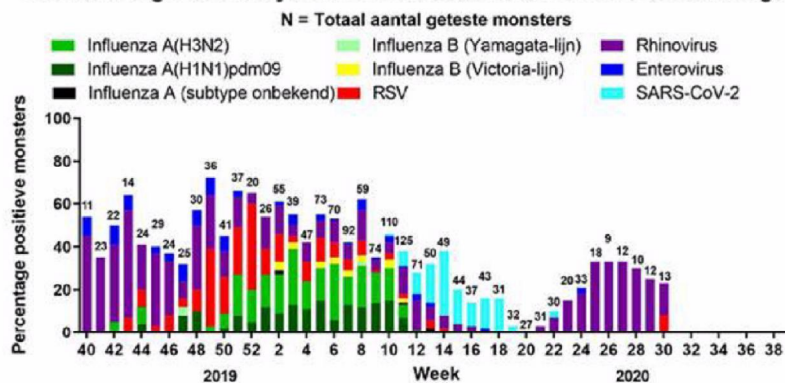
Helaas zie ik op social dat de disclaimer die we vorige week hebben bijgevoegd onder de NIVEL-grafiek, niet het gewenste effect heeft. Zie bijvoorbeeld <https://twitter.com/superjan/status/1294024683441061894>, <https://twitter.com/CynthiaKoeter/status/1294026685818515456> en <https://twitter.com/IKNet/status/1295092485602136065>.

Het probleem is dat de grafiek heel makkelijk verkeerd te interpreteren is voor mensen, maar dat de uitleg van de grafiek juist heel ingewikkeld is. Ik stel voor om de disclaimer uit te breiden met deze informatie:

"Deze aantallen zijn gebaseerd op een steekproef van aangesloten huisartsen, de zogenaamde NIVEL-peilstations. De meeste mensen met griepachtige klachten zullen zich op dit moment laten testen door de GGD, daarom zijn de aantallen van COVID-19 hier niet representatief. De actuele COVID-cijfers kun je hier vinden: <https://www.rivm.nl/coronavirus-covid-19/actueel>". Deze zin gebruiken we ook al op social bij beantwoording en is eerder door 5.1.2e afgestemd met 5.1.2e. Daarnaast is het denk ik goed om de disclaimer prominenter op de pagina <https://www.rivm.nl/griep-griep prik/feiten-en-cijfers> te plaatsen. Zie het voorbeeld hieronder.

Graag hoor ik wat jullie van deze optie vinden.

Monsters afgenomen bij mensen met acute klachten aan de luchtwegen

Bron grafiek: RIVM en Peilstations participierend in [Nivel Zorgregistraties eerste lijn](#) .

Let op! Deze aantallen zijn gebaseerd op een steekproef van aangesloten huisartsen, de zogenaamde NIVEL-peilstations. De meeste mensen met griepachtige klachten zullen zich op dit moment laten testen door de GGD, daarom zijn de aantallen van COVID-19 hier niet representatief. De actuele COVID-cijfers kun je hier vinden: <https://www.rivm.nl/coronavirus-covid-19/actueel>

Bij een steekproef van de personen die de huisarts consulteren met griepachtige klachten of acute luchtweginfecties, zijn monsters afgenomen in het kader van de respiratoire surveillance door de huisartsen van de Peilstations van Nivel Zorgregistraties Eerste Lijn. Dit is een landelijk netwerk van huisartspraktijken. De omvang van de in deze praktijken ingeschreven patiënten betreft ongeveer 0,8% van de Nederlandse bevolking.

Let op: de getallen boven de balken in de grafiek zijn de totale aantallen geteste monsters. Er kunnen dubbelinfecties voorkomen. Hierdoor kunnen de gestapelde proporties in de grafiek een hoger percentage monsters positief aangeven, dan in werkelijkheid het geval is.

Met vriendelijke groet,

5.1.2e
5.1.2e

Centrum Infectieziektebestrijding

5.1.2e

Communicatie en Documentaire informatievoorziening
Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
Antonie van Leeuwenhoeklaan 9 | 3721 MA Bilthoven

www.rivm.nl

De zorg voor morgen begint vandaag

From: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>

Sent: dinsdag 11 augustus 2020 09:50

To: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; covid-19 surveillance <5.1.2e@rivm.nl>

Subject: RE: COVID-19 in virologische cijfers

Ter informatie. Ik heb het aangepast op <https://www.rivm.nl/griep-grieprik/feiten-en-cijfers>

Groeten 5.1.2e

From: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>

Sent: dinsdag 11 augustus 2020 09:15

To: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; covid-19 surveillance <5.1.2e@rivm.nl>

Subject: RE: COVID-19 in virologische cijfers

Akkoord. Ik hou in de gaten of de disclaimer werkt en of de figuur niet meer verkeerd geïnterpreteerd wordt.

Dank allemaal!

Met vriendelijke groet,

5.1.2e

5.1.2e

Centrum Infectieziektebestrijding

5.1.2e

.....
Communicatie en Documentaire informatievoorziening

Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu

Antonie van Leeuwenhoeklaan 9 | 3721 MA Bilthoven

.....
www.rivm.nl

De zorg voor morgen begint vandaag

From: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>

Sent: dinsdag 11 augustus 2020 09:14

To: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; covid-19 surveillance <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>

Subject: RE: COVID-19 in virologische cijfers

Lijkt me prima om de eerder voorgestelde disclaimer van 5.1.2e dan ook te gebruiken voor de website. Akkoord? Aangezien dit al is afgetsemtd met de EPI staff, kan ik het zo gelijk aanpassen op de website.

Groeten 5.1.2e

From: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>

Sent: dinsdag 11 augustus 2020 09:11

To: covid-19 surveillance <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>

Subject: RE: COVID-19 in virologische cijfers

Ik zou juist alleen toevoegen dat het om een steekproef gaat van huisartsenstations die ongeveer 0,8% van de Nederlandse bevolking dekt.

Daarmee hoeft je niet e.e.a. aan te passen als er wel weer sars-cov-2 wordt gevonden, maar is wel duidelijk dat het maar een klein stukje van de NLse bevolking dekt...

Groet,

5.1.2e

Van: covid-19 surveillance <5.1.2e@rivm.nl>

Verzonden: dinsdag 11 augustus 2020 09:05

Aan: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>
CC: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>
Onderwerp: RE: COVID-19 in virologische cijfers

Hoi 5.1.2e

Als we zo'n disclaimer toevoegen moeten we dus wel wekelijks goed in de gaten gaan houden of er niet toch een positief SARS-CoV-2 monster is en dat dan meteen aanpassen in de pdf en op de website, is dat wenselijk?

Groeten, 5.1.2e

From: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>
Sent: dinsdag 11 augustus 2020 08:59
To: covid-19 surveillance <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>
Cc: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; EPI-datamanagement <5.1.2e@rivm.nl>
Subject: RE: COVID-19 in virologische cijfers

Hi 5.1.2e en 5.1.2e,

Bedankt voor jullie snelle reacties. Heel fijn dat er zo snel een aanpassing in het EPI-rapport kan komen.

Ik denk dat het goed is om ook in de disclaimer uit te leggen waarom er sinds mei geen SARS-CoV-2 in de NIVEL-surveillance is gevonden. Op deze manier tackelen we de (vaak bewust) verkeerde interpretatie van de figuur volledig. Dat zou heel fijn zijn.

Met vriendelijke groet,

5.1.2e
5.1.2e
Centrum Infectieziektebestrijding
5.1.2e

.....
Communicatie en Documentaire informatievoorziening
Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
Antonie van Leeuwenhoeklaan 9 | 3721 MA Bilthoven

.....
www.rivm.nl

De zorg voor morgen begint vandaag

From: covid-19 surveillance <5.1.2e@rivm.nl>
Sent: dinsdag 11 augustus 2020 08:53
To: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>
Cc: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; EPI-datamanagement <5.1.2e@rivm.nl>; covid-19 surveillance <5.1.2e@rivm.nl>
Subject: RE: COVID-19 in virologische cijfers

Hoi 5.1.2e en 5.1.2e

In de pdf hebben we het voor vandaag zo opgelost:

5.1.2i

Daaraan hebben we onderstaande zin als voetnoot bij gezet:

5.1.2i

Lijkt me goed om op de website ook een toelichting toe te voegen inderdaad.

Groeten, 5.1.2e

From: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>
Sent: dinsdag 11 augustus 2020 08:48
To: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>
Cc: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; EPI-datamanagement <5.1.2e@rivm.nl>; covid-19 surveillance <5.1.2e@rivm.nl>
Subject: RE: COVID-19 in virologische cijfers

Hoi 5.1.2e,

EPI-datamanagement is hier niet het juiste e-mailadres voor, maar de COVID-19 surveillance mailbox wel. (zie CC).
 Ter info voor de EPI-datamanagement mailbox: we pakken het hier verder op.

Vervelend dat de resultaten zo verkeerd worden geïnterpreteerd. Het klopt wel degelijk dat er in de peilstation surveillance al een tijdje geen SARS-CoV-2 wordt aangetoond, maar het circuleert nog wel degelijk natuurlijk. De titel klopt nog steeds, maar misschien is een disclaimer dan een goede oplossing. Wat vindt je van de disclaimer 'In de Nivel/RIVM peilstation surveillance wordt sinds mei in de patiënten met griepachtige klachten geen SARS-CoV-2 meer aangetoond. Dit betekent echter niet dat er geen COVID-19 meer voorkomt in Nederland, zie de [wekelijkse PDF](#).'

Als je akkoord bent, dan zal ik het nog even aan de EPI-staff voorleggen of zij hier ook mee akkoord gaan.

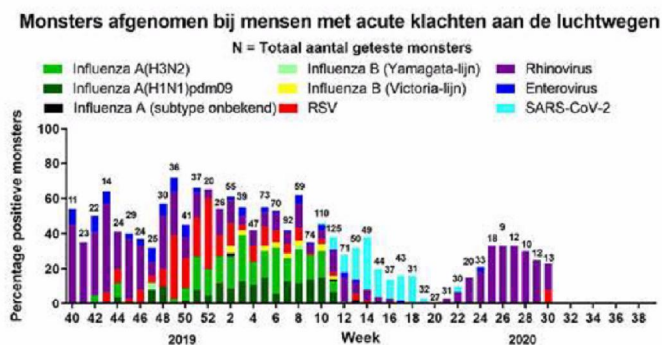
Groeten 5.1.2e

From: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>
Sent: maandag 10 augustus 2020 13:08
To: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; EPI-datamanagement <5.1.2e@rivm.nl>
Cc: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>
Subject: RE: COVID-19 in virologische cijfers

Hi collega,

We krijgen op social media en via de pers nog steeds veel vragen over de tweede (onderstaande) grafiek op <https://www.rivm.nl/griep-grieprik/feiten-en-cijfers>. Deze grafiek staat tevens in de wekelijkse EPI-rapportage over COVID-19.

We hebben vorige week al samen met 5.1.2e een reactie voor social geformuleerd, maar we merken dat dit niet afdoende is. Het lijkt ons goed om nadrukkelijker bij/in de figuur uit te leggen waarom SARS-CoV-2 in deze figuur de afgelopen weken niet te

vinden is. Dit kan bijvoorbeeld in de vorm van een disclaimer of door de titel van de figuur aan te passen. Zo kunnen we de mythe dat er geen coronavirus in Nederland meer zou zijn, de wereld uit helpen.

Willen jullie dit oppakken? Alvast bedankt!

Met vriendelijke groet,

5.1.2e

5.1.2e

Centrum Infectieziektebestrijding

5.1.2e

Communicatie en Documentaire informatievoorziening

Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu

Antonie van Leeuwenhoeklaan 9 | 3721 MA Bilthoven

www.rivm.nl

De zorg voor morgen begint vandaag

From: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>

Sent: donderdag 6 augustus 2020 12:49

To: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>

Cc: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>

Subject: RE: COVID-19 in virologische cijfers

Hoi 5.1.2e

Lijkt me een prima beantwoording! En inderdaad goed om de benadrukken dat het rhinovirus een 'gewoon' verkoudheidsvirus is, wat het gehele jaar door, ook in de afgelopen jaren vaak werd aangetoond bij mensen met acute luchtwegklachten.

Groeten 5.1.2e

From: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>

Sent: donderdag 6 augustus 2020 10:56

To: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>

Cc: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>

Subject: COVID-19 in virologische cijfers

Hi 5.1.2e

We krijgen op social media vragen over de cijfers op <https://www.rivm.nl/griep-grieprik/feiten-en-cijfers>

Bijv deze:

5.1.2i

Kunnen we zoiets antwoorden? En misschien erbij vermelden dat rhinovirus een 'gewoon' verkoudheidsvirus is?

Deze aantallen zijn gebaseerd op een steekproef van aangesloten huisartsen, de zogenaamde NIVEL-peilstations. De meeste mensen met griepachtige klachten zullen zich op dit moment laten testen door de GGD, daarom zijn de aantallen van COVID-19 hier niet representatief. <https://www.rivm.nl/griep-grieprik/feiten-en-cijfers>

De actuele COVID-cijfers kun je hier vinden: <https://www.rivm.nl/coronavirus-covid-19/actueel>

Met vriendelijke groet,

5.1.2e

5.1.2e

RIVM Stafeenheid Communicatie

T 5.1.2e
M 5.1.2e
(aanwezig: 5.1.2e)